

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૮૫૦૧/૨૦૧૩

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૧૪૦૯૮/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મોહિન્દર પાલ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

નરેશભાઈ રાવજીભાઈ ચૌહાણ

વિરુદ્ધ

મેનેજિંગ ડિરેક્ટર - સ્ટેટ બેંક ઓફ સૌરાષ્ટ્ર

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી ડી.જી. શુક્લા (૧૯૯૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી નાગેશ સી. સૂદ (૧૯૨૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ ને ડી.એસ.(ડપ) દ્વારા રુલ બજાવાયેલ

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મોહિન્દર પાલ

તારીખ : ૨૧/૧૨/૨૦૧૮

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. હાલની પિટિશન નં. ૮૫૦૧/૨૦૧૩ ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલ છે, જેમાં અરજદારે રેફરન્સ

સીજીઆઈટીએ નં. ૧૫૮/૨૦૦૪ માં વિદ્વાન સેન્ટ્રલ ગવર્નમેન્ટ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રિબ્યુનલ-કમ-લેબર કોર્ટ, અમદાવાદ દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૨ ના એવોર્ડને પડકારેલ છે, કે જેના દ્વારા તેમનો રેફરન્સ અંશતઃ ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.

૨. સંક્ષિપ્ત હકીકતો એવી છે કે અરજદાર એક કેઝ્યુઅલ કામદાર છે, જેઓની તળાજા મુખ્ય શાખા, સ્ટેટ બેંક ઓફ સૌરાષ્ટ્ર, ભાવનગર ખાતે ઉપલબ્ધ થાય તે મુજબ હંગામી સ્વરૂપનું કામ કરવા સારૂ તારીખ ૨૯.૦૪.૧૯૯૩ ના રોજ દૈનિક વેતન દરે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. વર્ષ ૧૯૯૭ માં તારીખ ૧૧.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ, કોઈપણ નોટિસ અથવા નોટિસ પે અથવા છટણી વગતર આપ્યા વિના કે તપાસ હાથ ધર્યા વિના અરજદારની સેવાઓ મૌખિક રીતે સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. સદર મૌખિક સમાપ્તિથી વ્યથિત થઈને, અરજદારે ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉપસ્થિત કર્યો હતો, જે સાતત્યતા અને પૂરા પાછલા વેતન સાથે પોતાની મૂળ જગ્યા પર પુનઃસ્થાપનની માંગણી કરતો રેફરન્સ (આઈટીસી) નં. ૪૨/૧૯૯૯ તરીકે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સંદર્ભિત કરવામાં આવ્યો હતો. તેમના દ્વારા માંગવામાં આવેલી દાદના બદલામાં રૂ. ૧૦,૦૦૦/- નું એકસામટું વળતર આપીને રેફરન્સને અંશતઃ મંજૂર કરતો એવોર્ડ તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૨ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. સદર એવોર્ડથી વ્યથિત થઈને, અરજદાર આ માનનીય કોર્ટ સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા છે.

૩. અરજદારનો એવો કેસ છે કે તારીખ ૨૯.૦૪.૧૯૯૩ ના રોજ, તેઓ સ્ટેટ બેંક ઓફ સૌરાષ્ટ્ર, ભાવનગરની તળાજા મુખ્ય શાખામાં પટાવાળા તરીકે નિમણૂક પામ્યા હતા. તેઓએ અત્યંત નિષ્ઠા અને પ્રમાણિકતાથી પોતાની ફરજો બજાવી હતી અને તેમનો સેવાનો રેકર્ડ પણ સ્વચ્છ અને બેદાગ હતો. તેમ છતાં, તારીખ ૧૧.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ સામાવાળા બેંક દ્વારા તેમની સેવાઓ મૌખિક રીતે સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી.

૪. પોતાની સેવાના સમયગાળા દરમિયાન, તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૩ માં ૯૮ દિવસ, ૧૯૯૪ માં ૨૨૩ દિવસ, ૧૯૯૫ માં ૨૭૫ દિવસ, ૧૯૯૬ માં ૨૮૧ દિવસ અને ૧૯૯૭ માં ૨૭૦ દિવસ કામ કર્યું હતું, એટલે કે, તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૫ થી ૧૯૯૭ સુધી દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં ૨૪૦ થી વધુ દિવસ સતત કામ કર્યું હતું. તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૬ માં એટલે કે જે વર્ષ ૧૯૯૭ માં તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી તેની પુરોગામી વર્ષમાં ૨૪૦ થી વધુ દિવસ સતત કામ કર્યું હોવાથી, સામાવાળા માટે તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરતાં પહેલાં આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૨૫એફ નું પાલન કરવું જરૂરી હતું.

૫. તેમ છતાં, તેની સંપૂર્ણ અવગણના કરીને, તારીખ ૧૧.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ અરજદારની સેવા મૌખિક રીતે સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. તેથી, ગેરકાયદેસર અને અયોગ્ય સમાપ્તિથી વ્યથિત થઈને, અરજદારે ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉપસ્થિત કર્યો હતો, જે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રેફરન્સ (આઈટીસી) નં. ૪૨/૧૯૯૯ તરીકે

સંદર્ભિત કરવામાં આવ્યો હતો અને તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૨ ના એવોર્ડ દ્વારા અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

૬. સામાવાળાએ એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાય દાખલ કરીને પિટિશનનો વિરોધ કર્યો છે. સામાવાળાના કેસ મુજબ, સામાવાળા દ્વારા અરજદારની દૈનિક વેતન ધોરણે પટાવાળા તરીકે ક્યારેય નિમણૂક કરવામાં આવી નહોતી, બલ્કે કાયમી કર્મચારીઓ રજા પર હોય તે સમયગાળા દરમિયાન ઉપલબ્ધ હંગામી કામ કરવા સારૂ હંગામી દૈનિક દરે કેઝ્યુઅલ મજૂર તરીકે તેમની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

૭. વધુમાં, સામાવાળા એ બાબતનો પણ ઇનકાર કરે છે કે અરજદારે ક્યારેય સતત કામ કર્યું છે. એવો પણ ઇનકાર કરવામાં આવે છે કે તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૩ માં ૯૮ દિવસ, ૧૯૯૪ માં ૨૨૩ દિવસ, ૧૯૯૫ માં ૨૭૫ દિવસ, ૧૯૯૬ માં ૨૮૧ દિવસ, ૧૯૯૭ માં ૨૭૦ દિવસ કામ કર્યું છે. અરજદારનો ઉપરોક્ત દાવો તેમના પોતાના નિવેદન પર આધારિત છે, જે સામાવાળા બેંકના સંબંધિત અધિકારી દ્વારા પ્રમાણિત પણ નથી. બલ્કે, તેઓએ ૧૯૯૩ થી ૧૯૯૭ ના સમયગાળા દરમિયાન તૂટક તૂટક કામ કર્યું હતું. તદ્દનુસાર, તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૪ માં ૨૨૨ દિવસ, ૧૯૯૫ માં ૧૯૬ દિવસ, ૧૯૯૬ માં ૨૬૪ દિવસ, ૧૯૯૭ માં ૫૬ દિવસ કામ કર્યું હતું.

૮. તેથી, અરજદારે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ રપબી ની જરૂરિયાત પૂર્ણ કરી ન હોવાથી, કલમ રપએફ નું પાલન કરવાનો અને અરજદારની સેવાઓની ગેરકાયદેસર સમાપ્તિનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો જ નથી.

૯. તદુપરાંત, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ, અરજદાર એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે, તેઓએ ૧૯૯૬ માં એટલે કે જે વર્ષ ૧૯૯૭ માં તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી તેની પુરોગામી વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસ સતત કામ કર્યું હતું અને એ પણ કે સામાવાળા દ્વારા આઈ.ડી. એક્ટની કલમ રપએફ નું કોઈ ઉલ્લંઘન થયું છે.

૧૦. અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી.જી. શુક્લાએ રજૂઆત કરી હતી કે હંગામી તાબાના સ્ટાફને કાયમી સ્ટાફમાં સમાવવા માટે ઇન્ટરવ્યુ લેવા સારૂ સામાવાળા બેંક દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૦૮.૦૬.૧૯૯૮ ના પરિપત્રને ધ્યાને ન લઈને વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે પોતાના તારણોમાં ભૂલ કરી છે અને જેની સામે અરજદાર દ્વારા તારીખ ૨૨.૦૭.૧૯૯૮ ની અરજી પણ કરવામાં આવી હતી. તેથી, જ્યારે કાયમી જગ્યાઓ ખાલી પડી હતી અને કાયમી કર્મચારી બનવા માટે અરજી પણ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે અરજદારને તેવા બનાવવા જોઈતા હતા અને સેવાઓમાંથી સમાપ્ત કરવા જોઈતા ન હતા.

૧૧. વધુમાં, એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે એવું ઠરાવ્યું છે કે જે કેસોમાં આઈ.ડી. એક્ટની કલમ રપએફ મુજબ માલિક દ્વારા કર્મચારીને છટકી વળતર અથવા નોટિસ પે આપવામાં ન આવે, ત્યાં પાછલા

વેતન સાથે કોઈ પુનઃસ્થાપન આપી શકાય નહીં, પરંતુ અરજદારે વર્ષ ૧૯૯૬ માં ૨૪૦ દિવસ સતત કામ કર્યું હોવાથી રૂ. ૧૦,૦૦૦/- નું વળતર મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું. જોકે, અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલે ઉપરોક્ત તારાણે એવા કારણોસર પડકાર્યું છે કે ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ એક કલ્યાણકારી કાયદો હોવાથી અને તેનું ચુસ્ત પાલન ફરજિયાત હોવાથી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલનું તારણ ગેરકાયદેસર છે અને તેને રદ કરવાની જરૂર છે.

૧૨. પોતાની દલીલોના સમર્થનમાં, તેઓએ **અજયપાલ સિંહ વિરુદ્ધ હરિયાણા વેરહાઉસિંગ કોર્પોરેશન, ૨૦૧૫ (૬) એસ.સી.સી. ૩૨૧ :-**

[૨૧] ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૨૫એફ કામદારોની છટણી માટેની પૂર્વશરતો નિર્ધારિત કરે છે. કોઈપણ ઉદ્યોગમાં નોકરી કરતા કામદાર કે જેઓ કોઈ માલિક હેઠળ એક વર્ષથી ઓછી ન હોય તેવી સતત સેવામાં રહ્યા હોય, જો માલિક કામદારની છટણી કરે તો તેઓ સદર જોગવાઈ હેઠળ લાભ મેળવવા હકદાર છે. આવા કામદારને જ્યાં સુધી છટણીના કારણો દર્શાવતી એક મહિનાની લેખિત નોટિસ આપવામાં ન આવે અને નોટિસનો સમયગાળો પૂરો ન થાય, અથવા કામદારને આવી નોટિસના બદલામાં નોટિસના સમયગાળાનું વેતન ઉપરાંત વળતર ચૂકવવામાં ન આવે, જે સતત સેવાના દરેક પૂર્ણ થયેલા વર્ષ અથવા છ મહિનાથી વધુના તેના કોઈપણ ભાગ માટે પંદર દિવસના સરેરાશ વેતન જેટલું રહેશે, ત્યાં સુધી તેમની છટણી કરી શકાતી નથી. તે

માલિક માટે યોગ્ય સરકાર પર અથવા સત્તાવાર ગેઝેટમાં જાહેરનામા દ્વારા યોગ્ય સરકાર દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા સત્તાધિકારી પર નિર્ધારિત રીતે નોટિસ બજાવવાનું પણ ફરજિયાત બનાવે છે. જો કલમ ૨૫એફ ની જોગવાઈઓના કોઈપણ ભાગનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવે અને તે દ્વારા માલિક સદર અધિનિયમ હેઠળ આપવામાં આવેલા વિશેષાધિકારથી કામદારને વંચિત રાખવાના ઉદ્દેશ્યથી ગેરવાજબી વેપાર પ્રથાનો આશરો લે, તો માલિક એવો બચાવ લઈને આવા પગલાંને વાજબી ઠેરવી શકે નહીં કે કર્મચારીની પ્રારંભિક નિમણૂક ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ ના ઉલ્લંઘનમાં હતી.

૧૩. ઉપરોક્ત કેસના આધારે, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે માલિકે કલમ ૨૫એફ ના ઉલ્લંઘનમાં કામદારની સેવા સમાપ્ત કરી હોય, ત્યારે પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન આપવું જ પડે.

૧૪. સામાવાળા તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી નાગેશ સી. સૂદે હાલની પિટિશનનો ગંભીરતાપૂર્વક વિરોધ કર્યો છે. તેમની એવી રજૂઆત છે કે સામાવાળા બેંકમાં કર્મચારીઓની નિમણૂક માટેના નિયમો અને વિનિયમો હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયા મુજબ સામાવાળા દ્વારા અરજદારની ક્યારેય નિમણૂક કરવામાં આવી નહોતી. તેઓ નિયમિત કર્મચારીઓની નિમણૂક માટે જરૂરી લેખિત પરીક્ષામાં કે ઇન્ટરવ્યુમાં પણ હાજર રહ્યા નહોતા. તેથી, અરજદારની નિમણૂક સંપૂર્ણપણે

જરૂરિયાતના આધારે હતી અને જ્યારે કાયમી કર્મચારીઓ રજા પર હોય ત્યારે જ તેમની સેવાઓ લેવામાં આવતી હતી.

૧૫. વધુમાં, એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારે પોતે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સ્વીકાર્યું છે કે તેમની પાસે પટાવાળાની કાયમી ખાલી જગ્યા પર નિમણૂક કરવામાં આવી હતી તે સાબિત કરવા માટે કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવા નથી. તેના બદલે, તેઓએ સ્વીકાર્યું છે કે તેઓને સામાવાળા દ્વારા દૈનિક દરે રાખવામાં આવ્યા હતા અને જ્યારે કાયમી કર્મચારીઓ રજા પર હોય ત્યારે તેમના સ્થાને પોતાની ફરજો બજાવતા હતા.

૧૬. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સામાવાળા દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજી પુરાવા અને બ્રાન્ચ મેનેજરની જુબાનીની યોગ્ય કદર કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે, જેણે અરજદારના એ દાવાને સ્પષ્ટપણે ખોટો સાબિત કર્યો હતો કે તેઓએ દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસ કામ કર્યું છે. તેથી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે પુરાવાઓની યોગ્ય કદર કર્યા વિના રેફરન્સનો ખોટો નિર્ણય કર્યો છે.

૧૭. પોતાની દલીલોના સમર્થનમાં તેઓએ ભાવનગર મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અને અન્ય વિરુદ્ધ જાડેજા ગોપુભા છનુભા અને અન્ય, (૨૦૧૪) ૧૬ એસ.સી.સી. ૧૩૦:-

[૮] એ બાબત સુસ્થાપિત છે કે છટણી વળતર ન ચૂકવવાના કારણે કામદારની સેવાઓની સમાપ્તિના હુકમને ગેરકાયદેસર ઠરાવવા માટે,

કામદારે એ સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે તેઓ ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૨૫બી ના અર્થ મુજબ માલિકની સતત સેવામાં હતા. સામાવાળાએ તે પ્રયાસમાં સફળ થવા માટે એ દર્શાવવું જરૂરી હતું કે તેઓ કલમ ૨૫બી(૨)(એ)(૨) ના સંદર્ભમાં ૨૪૦ દિવસ સેવામાં હતા. સદર સમયગાળા માટે તેઓ માલિકની વાસ્તવિક અને સતત સેવામાં હતા તે સાબિત કરવાનો બોજો સંપૂર્ણપણે કામદાર પર હતો.

૧૮. મેં વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાંભળી છે. કોર્ટ સમક્ષના અરજદાર રેફરન્સ સીજીઆઈટીએ નં. ૧૫૮/૨૦૦૪ માં વિદ્વાન સેન્ટ્રલ ગવર્નમેન્ટ ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રિબ્યુનલ-કમ-લેબર કોર્ટ, અમદાવાદ દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૨ ના એવોર્ડથી વ્યથિત છે, જેમાં પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપનના બદલામાં રૂ. ૧૦,૦૦૦/- નું વળતર મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૯. અરજદારના કેસ મુજબ, તારીખ ૨૯.૦૪.૧૯૯૩ ના રોજ તેઓ સ્ટેટ બેંક ઓફ સૌરાષ્ટ્ર, ભાવનગરની તળાજા મુખ્ય શાખામાં પટાવાળા તરીકે નિમણૂક પામ્યા હતા. તેઓ ખંતપૂર્વક અને પ્રમાણિકતાથી પોતાની સેવાઓ આપી રહ્યા હતા. તારીખ ૧૧.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ સામાવાળા બેંક દ્વારા તેમની સેવાઓ મૌખિક રીતે સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. સદર અધિનિયમ હેઠળની કલમ ૨૫બી મુજબ, સતત સેવા એટલે કે, એવો કામદાર કે જેણે દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં ૨૪૦

દિવસના સતત સમયગાળા માટે કામ કર્યું હોય. અને હાલના અરજદારે તે મુજબ કામ કર્યું હોવાથી, તેમની સેવાની સમાપ્તિ આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૨૫એફ ના ઉલ્લંઘનમાં છે. તદ્દનુસાર, તેઓ સાતત્યતા અને પૂરા પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન મેળવવા હકદાર છે. તેમનો એવો પણ કેસ છે કે, સામાવાળાએ હંગામી તાબાના સ્ટાફને કાયમી સ્ટાફમાં સમાવવા માટે ઇન્ટરવ્યુ લેવા સારૂ તારીખ ૦૮.૦૬.૧૯૯૮ નો પરિપત્ર બહાર પાડ્યો હતો, જેની સામે તેમના દ્વારા તારીખ ૨૨.૦૭.૧૯૯૮ ની અરજી પણ કરવામાં આવી હતી. તેથી, જ્યારે કાયમી જગ્યાઓ ખાલી પડી હતી, ત્યારે અરજદારની આવી જગ્યાઓ પર નિમણૂક થવી જોઈતી હતી.

૨૦. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા બેંકના કેસ મુજબ, અરજદારની નિમણૂક માત્ર ઉપલબ્ધ થાય તે મુજબ હંગામી કામ કરવા માટે દૈનિક વેતન દરે કેઝ્યુઅલ મજૂર તરીકે જ કરવામાં આવી હતી. સામાવાળાએ એ બાબતનો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે અરજદારે વર્ષ ૧૯૯૫ થી ૧૯૯૭ સુધી દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસ સતત કામ કર્યું છે. તેથી, સામાવાળા દ્વારા કલમ ૨૫એફ નું પાલન કરવાનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો જ નથી, ખાસ કરીને જ્યારે અરજદાર પોતે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કલમ ૨૫એફ નો ભંગ થયો હોવાનું સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. તદુપરાંત, તાબાના સ્ટાફની નિમણૂક માટે, વ્યક્તિએ લેખિત પરીક્ષા અથવા ઇન્ટરવ્યુ જેવી કેટલીક નિમણૂક પ્રક્રિયામાંથી પસાર થવું પડે છે, જે અરજદારના

કિસ્સામાં નથી. વળી, તેઓએ પોતે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સ્વીકાર્યું છે કે તેમની પાસે સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલો કોઈ નિમણૂક પત્ર નથી.

૨૧. એ બાબત પણ વિવાદમાં નથી કે સામાવાળા બેંકમાં તાબાના સ્ટાફની નિમણૂક માટે, ભરતી પ્રક્રિયા બેંકિંગ સર્વિસ રિફ્રેશમેન્ટ બોર્ડ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે. તદુપરાંત, હંગામી ધોરણે ઉપલબ્ધ કામ કરવા માટે દૈનિક વેતન દરે કેન્ડ્રુઅલ કામદારોને કામે રાખવાની સત્તા પણ બેંકને આપવામાં આવી છે અને કેન્ડ્રુઅલ કામદારો માટે કોઈ ભરતી નિયમો નથી. તેઓને ન તો નિમણૂક પત્ર આપવામાં આવે છે કે ન તો સમાપ્તિ હુકમ આપવામાં આવે છે.

૨૨. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ, અરજદારે એ દર્શાવતો પુરાવો રજૂ કર્યો છે કે તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૫ થી ૧૯૯૭ સુધી દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં ૨૪૦ થી વધુ દિવસ કામ કર્યું છે, જોકે સદર દસ્તાવેજ સામાવાળા બેંક દ્વારા પ્રમાણિત નથી. તેવી જ રીતે, સામાવાળા બેંકે પણ વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એક દસ્તાવેજ રજૂ કર્યો છે જેમાં વર્ષ ૧૯૯૩ થી ૧૯૯૭ સુધીના દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં અરજદાર દ્વારા કામ કરાયેલા દિવસોની સંખ્યા દર્શાવવામાં આવી છે. એવોર્ડનું માત્ર અવલોકન કરતાં જ, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે પુરાવાની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ એવા તારણ પર પહોંચી છે કે અરજદારે માત્ર વર્ષ ૧૯૯૬ માં જ ૨૪૦ દિવસ સતત કામ કર્યું છે. રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી સદર તારણ પર પહોંચવામાં આવ્યું હોવાથી, મારો એવો મત છે કે સદર તારણમાં દખલ કરવાની કોઈ જરૂર નથી.

૨૩. અરજદારની નિમણૂક બેંક પાસે ઉપલબ્ધ થાય તે મુજબ હંગામી સ્વરૂપનું કામ કરવા માટે દૈનિક વેતન દરે કેઝ્યુઅલ કામદાર તરીકે કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૧૧.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ, મૌખિક હુકમ દ્વારા તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૬ માં એટલે કે જે વર્ષ ૧૯૯૭ માં તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી તેની પુરોગામી વર્ષમાં ૨૪૦ થી વધુ દિવસ (૨૬૪ દિવસ) સતત કામ કર્યું હોવાથી, મારો એવો મત છે કે અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરતાં પહેલાં સામાવાળા બેંક માટે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૨૫એફ નું પાલન કરવું અનિવાર્ય હતું.

૨૪. હવે, સામાન્ય નિયમ એવો છે કે, જ્યારે સેવાઓમાંથી ગેરકાયદેસર બરતરફી હોય, ત્યારે પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન એ એકમાત્ર ઉપાય છે. જોકે, ચુકાદાઓની હારમાળા છે, જે આ નિયમથી અલગ પડી છે.

૨૫. મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ, સુજાનપુર વિરુદ્ધ સુરિન્દર કુમાર, (૨૦૦૬) ૫ એસ.સી.સી. ૧૭૩ માં, કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે કામદારની સેવા સમાપ્તિ આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૨૫એફ ના ઉલ્લંઘનમાં હતી. તેમ છતાં, પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન મંજૂર કરતો એવોર્ડ રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને રૂ. ૫૦,૦૦૦/- નું એકસામટું વળતર મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું.

૨૬. ટેલિગ્રાફ ડિપાર્ટમેન્ટ વિરુદ્ધ સંતોષ કુમાર સીલ, (૨૦૧૦) ૬ એસ.સી.સી. ૭૭૩ માં, આશરે ૨૫ વર્ષ પહેલાં દૈનિક વેતનદાર તરીકે કામદારોને રાખવામાં આવ્યા હતા અને તેઓએ ભાગ્યે જ ૨ કે ૩ વર્ષ કામ કર્યું હતું. માનનીય સર્વોચ્ચ

અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે આવા કેસોમાં, પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન વાજબી જણાતું નથી, બલ્કે નાણાકીય વળતર ન્યાયના ઉદ્દેશ્યોને પૂર્ણ કરશે અને તદ્દનુસાર દરેક કામદારને રૂ. ૪૦,૦૦૦/- નું એકસામટું વળતર આપવામાં આવ્યું હતું.

૨૭. આસિસ્ટન્ટ એન્જિનિયર, રાજસ્થાન ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન અને અન્ય વિરુદ્ધ ગીતમ સિંહ, (૨૦૧૩) ૫ એસ.સી.સી. ૧૩૬ માં, અરજદાર દૈનિક વેતનદાર હતા, જેમણે વર્ષ ૧૯૯૧ માં માત્ર ૮ મહિના જ કામ કર્યું હતું. તેથી, માનનીય અદાલતે સાતત્યતા અને પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન માટેનો એવોર્ડ રદ કર્યો હતો અને ન્યાયના હિતમાં રૂ. ૫૦,૦૦૦/- નું વળતર મંજૂર કર્યું હતું.

૨૮. અસંખ્ય ચુકાદાઓ દ્વારા સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતને ધ્યાને લેતાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સેવાઓમાંથી ગેરકાયદેસર બરતરફીના કેસોમાં પણ, પાછલા વેતન સાથે પુનઃસ્થાપન એ એકમાત્ર રાહત નથી કે જે હંમેશા આપવી જ પડે. સામાન્ય રીતે, આવા કેસોમાં, નિમણૂકની રીત અને પદ્ધતિ, રોજગારનું સ્વરૂપ અને સેવાની લંબાઈ જેવા અસંખ્ય પરિબલોને તોળવા પડે છે. તદ્દનુસાર, જે કેસોમાં સેવાની લંબાઈ પૂરતી લાંબી ન હોય, ત્યાં વળતર એ પર્યાપ્ત રાહત છે, પુનઃસ્થાપન નહીં.

૨૯. તેવી જ રીતે, હાલનો કેસ પણ એવો કેસ છે કે જ્યાં અરજદારની નિમણૂક દૈનિક વેતન દરે કેઝ્યુઅલ કામદાર તરીકે કરવામાં આવી હતી. તેઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા અથવા ઇન્ટરવ્યુ જેવી કોઈ ભરતી પ્રક્રિયામાંથી પસાર થયા નથી. તેમના

કામનું સ્વરૂપ હંગામી સ્વરૂપનું હતું. તેમની સેવાનો સમયગાળો પણ વર્ષ ૧૯૯૩ થી ૧૯૯૭ સુધી માત્ર ૫ વર્ષનો જ છે, જે દરમિયાન તેઓએ તૂટક તૂટક અને તબક્કાવાર રીતે કામ કર્યું છે. વળી તે માત્ર વર્ષ ૧૯૯૭ માં જ છે, જેમાં તેઓએ ૨૪૦ થી વધુ દિવસ કામ કર્યું છે. અરજદારની સેવા વર્ષ ૧૯૯૭ માં સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી અને હાલમાં આપણે ૨૦૧૮ માં છીએ. ન્યાયના હિતમાં, ઉપરોક્ત પરિબલોને ધ્યાને લેતાં અને ૨૧ વર્ષનો સમયગાળો વીતી ગયો હોવાથી, મારો એવો મત છે કે પાછલા વેતન સાથે પુનઃસ્થાપન નહીં પરંતુ વળતર એ પર્યાપ્ત રાહત રહેશે.

૩૦. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, એસસીએ નં. ૮૫૦૧/૨૦૧૩ વાળી હાલની પિટિશન અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે. પાછલા વેતન સાથે સેવામાં પુનઃસ્થાપન માટેનો અરજદારનો દાવો નકારી કાઢવામાં આવે છે પરંતુ વળતરમાં વધારો કરવા માટેની વૈકલ્પિક અરજ રકમ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- થી વધારીને રૂ. ૫૦,૦૦૦/- કરીને મંજૂર કરવામાં આવે છે. આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી છ અઠવાડિયાની અંદર ચૂકવણી કરવામાં આવે, જેમાં નિષ્ફળ જતાં તેના પર વાર્ષિક ૯% ના દરે વ્યાજ લાગશે. બેંક દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ એસસીએ નં. ૧૪૦૯૮/૨૦૧૩ વાળી કોસ-પિટિશનનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. તે મુજબ રુલ.

(મોહિન્દર પાલ, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/-

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.